

DRUCKSACHE

H 34.427

Jöjjetek

Herrn ZSAKO István
WALCHSEE 26 - Tirol

III. év

1950. június

5. szám

A szeretet dicsérete

Harminc esztendővel ezelőtt futott be az első magyar gyermekvonat Svájcba, hogy a háború eme kis áldozatainak meleg otthont, igazi békét és kifogyhatatlan szeretetet adjon. S aztán egy emberöltőn keresztül zsufolt vonatok ontják a fáradt magyar apróságokat továbbra is e békés ország felé és most, midőn egy emlékünnepeyre ülnek össze e jótevők, már tizenhatezer főről szólhat a beszámoló.

A Svájci Magyar Társaságba szervezte meg szeretetét ez a hívő kis ország, amely később már egész Európa felé fordulva adja újabb bizonyosságát áldozatos lelki ségének.

Mi a titka ennek a svájci adakozó lelkiségnek, ennek az áldozatos társadalmi magatartásnak?

Aki csak messziről ügyeli ezt a kimeríthetetlen buzgóságot, az egyszerű materiális okadatulásra tud szorítkozni. Vagyis „gazdag az ország, tehát telhetik belőle másoknak is.” Ez az érvelés azonban bántó és felületes, hiszen nem ez az egyetlen gazdag országa kontinensünknek. Es mégis a példaadás egyedülálló és nem sokasodik.

Valóban, midőn harminc esztendővel ezelőtt Dr. Irlét Károly svájci református lelképásztor és Ravasz László püspökünk megvetették eme Társaság alapjait, nemcsak gazdagságra építették ügyüket. Az ő elgondolásuknak keresztyén társadalmi háttére volt, az a svájci lelkiség, melynek nem a materiális kizárólagosság a jellemzője, de az evangéliumi megalapozottság. E

Folytatás a 2. lapon.

AZ ÖKUMENÉ TEOLÓGIÁJA

Manapság nagyon sok szó esik az Ökumenéről, jó tehát tudnunk, hogy abban a pillanatban, amint az Ökumené, vagyis a keresztyén hívők egységének szükségességét elismerjük, ezzel azonnal a hívek szétszakadozottságának tényét ismerjük el. A hívek szétszakadozottsága s egyházak létezése pedig a legnagyobb botránkozás, hiszen Jézus Krisztus egy, részekre szakíthatatlan, a benne hívők pedig (az Újtestamentum így tanítja) az Ő testének részesei. Az Ökumené tehát elsősorban bűnbánatot jelent, bevallását annak, hogy én, aki ehhez és ehhez az egyházhoz tartozom, oka vagyok Krisztus részekre szakíttatásának. Akiben ez a bűnbánat nincs meg, neveztessek római katolikus vagy szigorú református egyháznak, már képtelen Ökumenéről beszélni, mert alázatos bűnvallás helyett magatartásának az a gög az alapmotívuma, hogy ő önmagában kizárólagos módon képviseli Krisztus testét, az Egyházat.

A keresztyének nagyobbik részének Ökumene utáni szükségérzetből fakadó bűnvallása erről a gögről mond le, s azonnal hálásan veszi tudomásul, hogy saját egyházi keretein kívül is vannak Krisztusnak élő gyermekei. Amikor még csak egy hivatalos egyház volt, Augustinus ezt úgy fejezte ki, hogy „sok bárány van a karámon kívül és sok farkas a karámon belül”. Tehát ebben a vágyban, hogy Ökumene, benne van rögtön annak megvallása is, hogy a Krisztushoz való tartozásnak nem kritériuma egy bizonyos egyházi keretbe való tartozás. Természetes, hogy a keresztyénség lényegéből kifolyólag közösség után kiált, s minden hívő szükségképpen egy közösségnek,

azaz valamilyen egyháznak tagja, keresztyénné azonban nem az egyházi hovatartozandóság, hanem egyesegyedül csak a Jézus Krisztusba vetett hit kvalifikál.

Ökumené és hit.

Ebben pedig azonnal az az igazság csucsosodik ki, hogy amiképpen lehetetlen Istennek hit nélkül tetszeni, ugyanugy lehetetlen a Jézus Krisztusba vetett hit nélkül Ökumenéről beszélni. Nem írhatok szimfóniát, ha nem tudom, mi az a hangjegy, s nem festhetek tájképet, ha színvak vagyok. Azok az emberek azonban, akik külön-külön mind megtapasztalták, hogy Jézus Krisztus Megváltó, egy közösséggé tömörülve mint az orgona sipjai, az orgonazugás szépségével tudják zengeni, hogy Jézus Krisztus Ur, az Atya Istennek dicsőségére. Az Ökumenének pedig végső és legfontosabb célja ime ez, mert Krisztus nem szociális tanító, hanem Megváltó, s nem társadalmi szervezetekbe akar tömöríteni bennünket, hanem az eljövendő és jelenvaló Isten országába. Itt tehát a hívők egységéről van szó, szemben a hitetlenek tömegével, az Isten országáról, szemben a Sátán birodalmával, a mennyországról, szemben a pokollal.

Az Ökumené tehát disztिंगválást is jelent, ez pedig annyiban áll, hogy kölcsönösen testvérnek fogadjunk el mindenkit és mindenütt, aki csak Jézust Megváltónak és Üdvözítőnek mondja. De ugyanakkor határozottan megtagadjuk a lelki közösséget azok felé, akik Jézus nevét káromolják, mindegy, hogy kik azok, és mindegy, hogy hol vannak. Természetes, hiszen

Folytatás a 2. lapon.

A vezércikk folytatása.

svájci lelkiség mélysége lényegében a kálvinista Svájc hagyományából formálódott ki. Ez a keresztyén felelősség az az indíték, amely a Másik Ember fiáiért is hajlandó naponkénti aggódásban élni. Így kíséri végig e kis népnek napjait a keresztyéni tanítás eme szózata: „Mit ér a hit cselekedet nélkül.“ A hit és cselekedet lelki egysege öltött testet e társulásban is.

A Svájci Magyar Társaság munkássága idők folyamán kulturális sik felé is kiszélesedett, midőn egyrészt tekintélyes magyar könyvtárat rendeztek be Bern városában, másrészt számos magyar művet fordítottak le más európai nyelvekre, hogy így szellemi sikon is szószólóivá váljanak magyar népünknek.

Midőn pedig az utóbbi években

a hazai szeretet-munkásságuknak lehetősége megszakadt, új munkaterületen folytatták szolgálatukat s a menekült magyar családok és gyermekek gondozását vállalták. Így többek között az elmúlt esztendőben is kétszáz főnyi hontalan ifju tapasztalhatta meg keresztyén szolidaritását svájci jótévedőinknek a Magyar Kollégium falai között.

Május hónapban ünnepi közgyűlésre küldte el Dr. Irlét Károly nagytiszteletű ur meghívóit, hogy az elmúlt három évtizednek összegezését adja és egyben új munkatervet készítsenek elő.

Ugy érezzük, hogy az egyetemes magyarság nevében is szólhatunk, küldhetjük köszönetünket e kifogyhatatlan szeretetért és kérjük Isten áldását atyafiságos munkájukra.

(u. s.)

Fohász

Uram, Te hű, titokban éber Isten,
Kit árva hittel annyiszor kerestem,
E bus, magábaroskadó vak esten
Emeld öledbe kinaszalta testem.

Tudom, hogy ismered mogorva multam.
Fanyar keservek üldözöttje voltam.
Magasba vágyakozva mélybe hulltam —
Ölelj magadhoz Elet Atyja holtan.

A büszke homlokot s a vézna mellet
Ujjad faragta-gyurta, Téged illet.
S ha lelkemért a test halála kellett:
Merengj Uram, csodád bukása mellett...

Merengj, a gyászt aláíratta Véled
Visszavonhatatlan ős ítéleted.
S midőn erőd e döbbenetbe mélyed:
Meríts a fénybe s vond reám az éjet...

Vig Béla.

Draga magyar nyelv . . .

Isten veled szentséges, meggyalázott, drága magyar nyelv . . . saját néped áldozata, . . . te megvetett, társtalan, szégyelt, hazádban hontalan, ázsiai barbár nép lehulló csillaga, hallottaink ajkának néma pecsétje!

Isten veled megszűnő szép magyar dalunk!

... Gyermkeink ajkáról elröppent mesék, pusztuló szolganép imádsága, kit mindenki elfeled . . .

Rátok bízom mezők madarai, erdők vadjai . . . Siessetek megtanulni, mielőtt mi elfeledjük! — Hol vagytok hát szófigyelő, szántóvető pacsírták, okos fülemilék, bujdosó társaim: rigók, kék szárnyu szajkók, e drága földnek minden oktalan állati? Szedjétek fel minden elhajított édes szónkat, hogy valamikor, — ki tudja mikor — visszaadhassátok . . .

(Nyirő József: A sibói bölény c. regényéből.)

„Az ökumené teológiája” folytatása.

Krisztus önmaga osztja két részre az emberiséget, s milyen szépen mondja róla már az agg Simeon is: „Imé ez vettetett sokaknak elestére és feltámadására az Izráelben, és jegyül; akinek sokan ellene mondanak.“ Krisztus maga választóvíz, s köszikla, mely az örökélet alapja annak aki reá épít, de ha neki megy az ember, akkor összezuza magát. Krisztus maga hoz ellentétet halál és élet, kárhozat és megváltás, sötétség és világosság között, az övétől pedig azt kívánja, hogy „ugy fényljék a ti világosságotok, hogy lássák az emberek a ti jócselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat“.

Ökumené és misszió.

Nincs tehát Ökumené misszió, azaz az Evangélium hirdetése nélkül. Krisztus a sötétségben világosságot akar, a halál helyett pedig életet. Önmagát tagadná meg az Ökumene és a partikulárizmusnál sokkal utálatosabb bünbe esnék, ha a maga elkülönültségét és tökéletességét a vele szemben állók elestettségének mértékével akarná mérni. A hívők közössége minden rajta kívül állóban a megváltásra szoruló ember-testvért látja, akiért Krisztus jött, s akire Ő igényt tart. A hit az Ige hallásából születik, de az Igét közelebb vinni azokhoz, akik még azt nem hallották, ez a már hívőve lettek kötelessége. Megváltani csak bünösöket lehet, új életre támasztani pedig csak halottakat. Krisztus a bünösökhöz jött, akik büneikben halottak, s nekik szól az üzenet: „Eljött az idő és az most van, amikor a halottak hallják az Isten Fiának szavát, és akik hallják, élnek.“

Az Ökumené a halálból életre jutottak egyessége. Ezért közös alapjuk az Isten Fiában való hit, s közös céljuk a mennyek országa. Közös vágyuk, hogy minden ember hitre jusson, s közös feladatuk, hogy világítsanak, mint csillagok a sötétségben. Ezért nem választófal közöttük sem országhatár, sem demarkációs vonal, sem faji, sem nyelvi különbség. Ezért nem függ felekezeti hovatartozandóságtól, s ezért találja meg benne minden hívő a maga lelki igényének mindig legtökéletesebben megfelelő elhelyezkedést.

(b. i.)

Dr. Sebestyén Jenő

Dr. Sebestyén Jenő, a budapesti teológia 35 éven keresztül volt tudós dogmatika professzora június 3-án Budapesten váratlanul elhunyt.

Azok számára, akik otthon egyházuk életét figyelemmel kísérték, nem kell elmondanunk, ki volt Sebestyén Jenő s mit jelentett működése a magyar református egyház számára. Ő alapította a Kálvin János Társaságot, az ő nevéhez fűződik a Soli Deo Gloria Szövetség hőskora. Mint a hitvallásos református élet nagy harcosát külföldön is ismerték s különösen Hollandiában mindenütt általános tisztelettel emlegetik. Belföldön még ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni róla, hogy legképzettebb teológusaink közé tartozott, akit szilárd református meggyőződésétől soha semmi nem tudott eltántorítani. Disz doktorává avatta több külföldi egyetem, könyvei, cikkei s megnyilatkozásai a magyar teológiai élet legmarkánsabb színei voltak. Lelkipásztor nemzedékek kerültek ki keze alól, egyházunk hitvallásos megújulása az ő működésével vette kezdetét.

Magatartása a régi kálvinista prédikátorokéra emlékeztetett: teljes szívvel harcolt a Krisztus igazságáért, mindig bátran és soha meg nem alkuvóan. Nem ismert kompromisszumot az igazság és hamisság között, kiáltása mint a harcra hívó jó trombita hangja, bizonytalan zengést soha sem tett. Sebestyén Jenő lelkipásztor volt és teológus, ezért lényét mindig előntötte egy bizonyos ünneplésszerűség. Isten dolgaival foglalatoskodott s így szüntelenül az örökkévalóság hatósugarában élének érezte magát. Ezért nem hagyta el száját soha illetlen szó, ezért követelt egész megjelenése mindenkitől tiszteletet. Mély csodálattal tekintett fel Isten nagyságos dolgaira és alázatos áhitattal borult le az ő Királyának színe előtt. Hite nem merült ki kegyes szölamokban, hanem az elválasztásban bizonyos ember aktivitásával úgy tanított és élt, mint aki tudta, ki nek hitt.

„A református teológia szerelmese” visszatért Urához. Mindaz, amit eddig tanított és várt, most valóság lett számára. Teológus ő ma is, csak most már nem kutat, hanem megszabadulva a földi lét korlátaitól, a szemtől szembe való látás tökéletességével szemléli azokat a csodálatos titkokat, melyeknek itt a földön hü sáfára volt. Köszönjük Istennek, hogy nekünk adta Sebestyén Jenőt. Fájó szívvel, de hittel válnunk meg tőle, a Boldog Feltámadás Reménysége Alatt. (b. i.)

Az emigrációs magyarság lelki egysége felé

A második római katolikus-protestáns közös lelkesítő értekezlet Magyar Szociális, Kulturális, Érdekképviseleti és Ifjusági Munkaközösség Németországban — Közös imádság.

Március elején Niederaudorfban, Németországban, három felekezet 41 magyar pásztorát ült össze s feltűnt-keltő egységnyilatkozatban hirdette meg a szeretet, az evangélium mindent átfogó valóságát. Ennek a lelki és szellemi alapvetésnek folytatásaként május 15—17-én Prienben tartották meg a második értekezletet, amely azonban már az összmagyarságot idézte vezetőiben hasonló deklaráció megfogalmazására.

Dr. Soós Géza, az Egyetemes Egyháztanács menekültügyi megbízottja vállalta, hogy a németországi magyarság összes testületei, sajtója vezetőinek konferenciáját egybehívja. A konferencia, melyre közel százan jöttek össze, Dr. Soós Géza megnyitó szavaival kezdődött. Többek közt ezeket mondta: „Bizalmatlanság helyébe ösztönesség, szeretetlenség helyébe szeretet lép mindinkább és így, bár évszázadok alatt sokminden igyekezett minket magyarokat egymástól szétválasztani, most együtt keressük azt, aki összeköt: Jézus Krisztust.”

„Az evangélium szelleme vigye előre ügyünket és egymás felé testvéri szeretetünket.”

A konferencia nyitó előadásában Szölgvény József római katolikus főlelkész a magyar öntudat megtartását illetve megteremtését sürgette. „Munkánkban nem a tatár, nem a török, nem a német, de saját öntudatunk hiánya tett kicsiny néppé.” Az előadó utolsó gondolata ez volt: „Az evangélium szelleme vigye előre ügyünket és egymás felé testvéri szeretetünket.”

Asbóth Gyula evangélikus vezetőlelkész a magyarságmentő szolgálat lelki feltételeiről szólt. II. Rákóczi Ferenc korára utalt, mikor három felekezet papjai együtt szították fel az áldozat tüzeit a közös haza oltárán. Ma is ez az egyetlen járható út: hinni abban, hogy valamennyi egyház vagy felekezet egyazon hadsereg katonája, s e hadsereg vezére Jézus.

Közös magyar ideál.

Nagy Sándor református vezetőlelkész e magyarságmentő szolgálat feladatait vázolta. Először közösséget kell gyűjteni, — mondotta —, azután új értelmiséget, akik e közösségért a munkát elvégzik s harmadszor az eszközöket kell megteremtteni e feladatok elvégzéséhez. A konferencián kibontakozó összefogás azért biztató, mert itt nem egyes csoportokat kell kompromisz-

sumra kényszeríteni, hanem a közösen kialakított magyar ideált akarják mindannyian önkéntesen szolgálni.

A három előadó három felekezet evangéliumi lelkesítőjét ajánlotta föl az egybeseregletteknek, mert a magyar lélek megmentésére ennek alapján kell közösséggé formálódnia az emigrációs magyarságnak.

A Munkaközösség elvi alapjai.

Dr. Soós Géza elnöki vezetésével, élénk felszólalások mellett tárgyalták meg és fogadták el ezután emigrációnk némethoni vezetői Szölgvény József, Asbóth Gyula, Nagy Sándor és Soós Géza előterjesztései, illetve javaslatai alapján a Németországi Magyarok Munkaközössége elvi alapjainak a következő tételket:

Jézus Krisztus szeretet-törvényének és etikájának vállalása; teljes lelkiismereti szabadság, úgy azonban, hogy véleményét mindenki felelősségérzettel, méltósággal, a kultur-ember hangján és modorában fejezze ki;

mellőzése mindannak, ami a magyarság megbecsülését és tekintélyét sérti;

tartózkodás mindennemű napi és pártpolitikától, személyeskedéstől és gyűlölködéstől;

cél: a magyar lélek szolgálata, a világba szétszórta magyarság gondozása, megbékéltetése, nevelése és felemelése az egyetemes és a sajátosan magyar kultúra ápolásán keresztül.

Gyakorlati vonatkozásban a már május 5-én az összes egyházi segélyszervek és a Magyar Segítő Szolgálat összefogásából megalakult Németországi Magyar Szociális Munkaközösség mellett elhatározták a Kulturális, az Érdekképviseleti és az Ifjusági Munkaközösség megalkotását. A Kulturális Munkaközösségen belül külön sajtócsoport alakul.

Közös imádság.

Az értekezlet, mely az Apostoli Hitvallás és a Miatyánk együttes elmondásával fejeződött be, egy rövid közös imádságot is dolgozott ki, melyet a megfelelő istentiszteleti liturgiába illesztve a világon szétszórta magyarság bármely felekezet istentiszteletén ugyanazokkal a szavakkal hallana-imádkozna. Hatalmasan szimbolizálna a magyarság lelki egységét ez a néhány-szavas közös imádság. Az imádság, mely római katolikus részről még megfelelő felsőbb egyházi jóváhagyásra vár, így szól:

„Mindenható Isten! Irgalmas gondviselésedbe kérjük az egész földön szétszóródott magyar nemzetünk gyermekeit. Őrizd meg őket hitükben. Add, hogy hányattatásuk nyomorúságos évei után otthonra leljenek, munkához, kenyérhez és boldoguláshoz jussanak. Gyógyítsd meg őket, hogy az Ur Jézus Krisztus szeretete uralkodjék szívükben egymás iránt. Nyugtasd meg lelküket új otthonukban, tartsd ébren hűségüket és amikor betelnek száműzetésük napjai, vidd vissza őket atyáink földjére.”

Egység csak az evangélium alapján.

E prieni konferencia is bizonyítja, hogy az emigrációs magyarság sorra alakítja ki a maga fórumait. Az ausztriai, bregenzi diéta után ez a prieni sereglés is ennek az új igénynek a jegyében vált valóra. Még jobban nyil-

vánvalóvá vált itt, hogy a magyarság lelki egysége megteremtésének utja egyedül az egyházak keretein belül, illetve az egyházak összefogásában lehetséges. Ebben a keretben lehet a napi problémákat történeti távlatban vetíteni és az evangélium sáfárai tudják a lelkeket rádöbenteni: nem öngazolásra, hanem önrevízióra van szükségünk ma. És csakis evangéliumi lelkületű magyarok lesznek azok, akik megértik a prieni diéta tanulságát: sorrendben először a szellemi egységet kell kialakítani, hogy azután a szervezeti egység is megvalósulhasson. E szellemi egység pedig csakis az evangéliumi egyetemességen épülhet meg. Ausztria és Németország magyar emigrációja a bregenzi és a prieni diétákkal jelentős cselekedettel indult el a magyarság lelki egységének megépítésében. Szegődnek-e hozzájuk együttmunkálkodókként a világ többi országainak magyar emigrációi?

Eivind Berggrav norvég evangélikus püspök nyílt levele a Magyar Evangélikus Egyházhoz

Az „Ordass-ügy”, Ordass Lajos magyar evangélikus püspök, a Lutheránus Világszövetség alelnöke elítélésének és bebörtönözésének ügye, hosszabb idő óta izgalomban tartja a keresztyén világ közvéleményét. Ez az izgalom a püspöknek a magyarországi evangélikus egyház különbírósa által püspöki székétől való megfosztása hírére a tetőfokra hágott. A világ vezető lutheránus személyiségeinek Ordass Lajos püspök ügyével kapcsolatban mondott vagy írott megnyilatkozásai, valamint a magyarországi evangélikus egyház vezetőinek a világ lutheránusaihoz intézett levelei már szinte kötetnyit tesznek ki. Ezekből, mint egyik legkiemelkedőbbet, Eivind Berggrav norvég lutheránus püspöknek, a háború alatti norvég ellenállás egyik vezető személyiségének a magyar lutheránus egyházhoz intézett nyílt levelét közöljük. Meg kell még jegyeznünk, hogy Ordass püspököt a püspöki székétől való megfosztást kimondó egyházi fegyelmi ítélet után röviddel szabadlábra helyezték.

Ime Berggrav nyílt levele:

„Testvérek!

Természetes dolog, hogy válaszban részesül az a levél, amelyben a magyarországi lutheránus egyház néhány vezető személyisége a világ összes lutheránus egyházaihoz fordul. Bizony jól tudjuk mi, norvég lutheránusok, hogy milyen nehéz, sőt milyen lehetetlen dolog ilyen távolságból megérteni, hogy mi megy végbe olyan országban, ahol forradalom van folyamatban az egypárt-rendszer alapján. De nehéz dolog az ítélettől is tartózkodni, mikor az ember szíve a legmélyebb együttérzéssel van tele, mint ebben az esetben. Levelükben azt mondják most nekünk

a magyarországi lutheránus egyház új vezető személyiségei, hogy mi „őket elegendő ismeret híján gyakran előítéllettel tekintjük és tévesen ítéljük meg.”

Hálás vagyok ezért az alkalomért, amikor nyíltan beszélhetek ezekhez a magyar lutheránusokhoz, akik maguk fordultak hozzánk. Amíg még beszélhetünk egymással és nem áll fönn annak a veszélye, hogy kapcsolataink megszakadnak (én természetesen föltételezem, hogy az Evangélikus Élet a mi leveleinket éppen úgy le fogja közzélni, mint a News Bulletin az övét leközölte), így hangzik az én kérdéssem a magyar lutheránus egyházhoz: Ha azt mondjátok, hogy nekünk nincsenek értesüléseink, miért nem tájékoztattok bennünket leveletekben egyházatok „mai életföltételei” felől?

Föltételezem, hogy ti mikor leveleket írtatok, mindnyájan el voltatok foglalva az Ordass püspök ellen irányuló új „egyházi” pör előkészítésével. Tudjátok, hogy nemcsak a lutheránusok, hanem az egész keresztyén világ szenvedélyesen várt egy magyarázatot vagy tájékoztatást. Ti mégis hallgattok, sőt minket vádoltok meg, hogy mi ítélkezünk elégséges értesülések nélkül. Amit mi erről az egészen szokatlan bírósági eljárásról tudni szeretnénk, azt más forrásokból kell összekeresnünk. Nem látjátok testvérek, hogy mikor nekünk „a legmelegebb testvéri köszöntésekkel” hozsuzu levelet írtok, melyben arra kértek bennünket, hogy fairül járjunk el, önmagatokat vádoljátok?

Azt mondjátok, hogy egyházatok „Isten ítélte meg” mulasztásai, bűnei miatt stb., mivel az elmúlt évtizedekben a fönnálló kormányrendszerekkel voltak szoros kapcsolatban, mert az

egyház képtelen volt „ellenállni azoknak a kísértéseknek” amelyek ezekből a hatalmas rendszerekből származtak, ugyanakkor azonban a másik oldalon igényt emeltek arra, hogy most ilyen kísértésektől mentesek vagytok. Nem értitek, hogy milyen nagyon megütközünk mi ezen?

A norvég lutheránus egyház nagy hálával vette tudomásul azt a tényt, amire rámutattok, hogy t. i. a lelki élet egyházatokban úgy látszik erősebb, mint valaha. Mi azonban tapasztalatból tudjuk, hogy ha egy egyház „valamilyen társadalmi, gazdasági (és politikai) rendszerrel össze van kapcsolódva”, amely őt arra kényszeríti, hogy hallgasson arról a jogról, amit Isten rendelt, akkor ennek az egyháznak a valódi helyzetében valami nincs rendben. Nem segíthettek nekünk azzal, hogy szép keresztyén leveleket küldjétek, ha nem tájékoztattok bennünket a teljes igazságról, ami a ti cselekedeteiteket mint keresztyéneket illeti.

Mikor leveleteket írtátok, éppen ezt a „Magyar Lutheránus Egyház Külön Bírósági Bizottmányát” készítetteék elő, amelyik röviddel azután Ordass püspököt elmozdította.

Mi tudunk ezekről az előkészületekről, mikor leveleteket olvastuk és úgy éreztük, hogy bizalmunkban csalódtunk, mert ti erről a dolgról hallgattok.

Testvérek, bizonyára egyik vagyunk Krisztusban és lutheránus hitünkben, de hogyan állhatnánk együtt, ha ti nem beszéltek velünk őszintén azokról a dolgokról, amelyek a legmélyebben érintik Isten akaratával szembeni engedelmségünket.

(E. P. D.)

Eivind Berggrav.”

ORDASS LAJOS evangélikus püspök, miután szabadlábra helyezték, meghívást kapott Norvégiából, hogy egész családjával együtt költözzék át Oslóba.

Saját énekeskönyvet kap a svédországi finn kisebbség.

Svédország Norrbotten nevű tartományában kb. 7000 főnyi finn kisebbség él. Luella püspöke, Bengt Jonzon, sikra szállt annak érdekében, hogy a vegyes nyelvű gyülekezetekben élő finnek részére saját finn-nyelvű énekeskönyv adassék ki. Ez az új kiadvány, mint egyetlen szerző hatalmas műve, nemrég jelent meg. Tulajdonképpen nem más, mint a svéd énekeskönyv finn nyelvű kiadása. Így a jövőben a vegyes lakosságú gyülekezetekben ugyanarra a dallamra énekelhetnek majd svédül és finnül a hívek. Tudományos körökben az új énekeskönyvnek nagy irodalmi értéket és jelentőséget tulajdonítanak.

Hitet adó levél

Amint a levelet felnyitom, egy 50 Schilling-es hull ki a borítékból. Megrebbenve olvasom az egyszerű vonásokból rótt sorokat: „Ezennel felajánlok a JÖJJETIEK részére havonkénti hozzájárulásként 50 Schilling-et.” S folytatja tovább: „Egyszerű fizikai dolgozó vagyok, s ma már igen gyakran munka nélkül. De ígérem, hogyha havonként három hetet tudok dolgozni, nyomban küldöm ujságunkra ezt az összeget.”

A levél, Berta Ferenc levele, megsegyenített. Mi már olykor reménytelennek véltük írásos munkálkodásunkat és megmondhatom, azt forgattuk gondolataink között, hogy feladjuk a JÖJJETIEK további megjelentetését. De meg is rettentettek Berta Ferenc sorai, mert a felelősség kérdése is belémszállt: szabad-e kishitívé válni, mikor, imé, névtelen testvéreink együtt szorongának velünk együtt az ügyért, magyar egyházi ujságunkért.

Berta Ferenc ott lenn a steienmarki végeken, egyszerű munkás magyar testvérünk több hitet adott nekünk sorával, mint száz szép szó, szólam, idézet és kegyeskedő hitegetés. Ez a testvérünk a prédikátor ösök nyomdokain lépdel, mikor hitet áraszt, áldozatot vállal és embersége felől bizonysgot teszen.

Mély magunkbaszállás hitével köszöntjük Ismeretlen Testvérünket, Berta Ferencet, aki mégis ismert, mert a közös századok ismert tanulságát vetíti elénk: helytállni és hinni!

HIREK

A LEGKÖZELEBBI ökumenikus világ-konferencia színhelye az Evanston-i egyetem lesz, az Egyesült Államok Illinois nevű államában. A konferenciát 1953-ban fogják megtartani, az amsterdami határozatoknak megfelelően.

AMERIKABAN 350.000 nem lelkészi személy vállalkozott arra, hogy a következő hónapokra tervezett nagy evangelizációs hadjáratban egyháza keretén belül szolgálatot fog végezni. Tekintettel arra, hogy az Egyesült Államok lakosságának kb. 1/3 része (50 millió lélek) nem tartozik egy egyházba sem, az elkövetkezendő evangelizációknak igen nagy jelentősége van.

A HOLLAND református egyház másfélszáz év óta változatlan egyházi rendtartásának megreformálását próbálja egyetemes zsinatján megoldani. Az új rendtartási javaslatban szerepel egy „vicaris” című egyházi tisztség, mely lehetőséget ad arra, hogy nem lelkészi képesítésű egyén ösztöndőre felhatalmazást kaphasson az összes lelkipásztori teendők végzésére, így a sakramentumok kiszolgáltatására is.

SPANYOLORSZAGBAN a katolikus egyház által nem engedélyezett szövegű Szentírás kiadatását, terjesztését és használatát törvény által tiltották meg. Így az evangéliumi bibliatársaságok munkája Spanyolország területén teljesen megbénult. Semmilyen nyomtatott írásművet, kiadványt nem szabad a katolikus egyház láttamozása és engedélyezése nélkül kiadni. Az evangéliumi kiadványok és írásművek nyomtatása és terjesztése lehetetlenné vált, mert a kalendáriumokat is elkobozzák, amelyekben bibliai idézetek vannak.

A MAGYARORSZAGI református egyház egyetemes Konventje elfogadta a magyarországi református teológiák professzorainak a lelkipásztorok továbbképzése tárgyában tett javaslatát. Ezek szerint gyülekezeti lelkipásztorok részére 6—12 hónapig tartó továbbképző tanfolyamokat fognak tartani, hogy a lelkészek theologiai ismereteiket felfrissíthessék és alkamuk legyen a theologiai kutatások új eredményeivel megismerkedni. A tanfolyamok ideje alatt a lelkészeket internátusokban helyezik el.

Móricz Zsigmond:

KERÉK FERKÓ

(Szczmelvény a XIV. fejezetből).

A föld, a paraszt munkások, a testi fáradtság, a becsületes gond a gazdaság érdekei körül hamarosan átgyurták Ferkót.

Eleinte azért dolgozott lázasan és izgatottan, hogy elkábítsa magát, aztán a mindennapi testi kimerültség alatt csak tologatta tovább éjszakáról éjszakára, hogy utána néz s jól át is gondolja, hányadán áll ez a dolog. S aztán majd megteszi, amit tennie kell.

Eddig nem igen értette, mi az a földimádás, míg a maga kezén, a maga gondján nem volt a föld: most egyre vallásosabb lett és sorra kóstolja földjeit s szinte kalapot emelt a nagy asztagok előtt, amelyekből tömjénnél édesebb buzáilat áradt.

Valami nagy, boldog derűltség lepte meg a lelkét, mint a harmat a rétet hajnalonta. Ezt a gazdag és mindennel megbékült, nyugalommal beoltott életérzést nem ismeri más mesterember, csak az anyaföld barázdáinak munkásai.

A parasztok, a béres, napszamos, pásztoemberek furcsa szavai s még furcsább élete egyre közelebb jöttek a lelkéhez és elhatározta, hogy egy estét künn tölt közöttük az asztagok alatt a cséplésnél. Kivitette az apja juhászbundáját s estére a távoli mezőkről ide tért meg a kazlakhoz, ahol már összegyűjtötték neki a legjobb beszélő embereket éjszakai cimboráknak.

Szél ellen, jó messze az asztagtól, pásztor-tüzet raktak és piritották a szalonnát, de télikolbász is került az öreg zsiros bődönökből, amelyeknek a fenekére kun szokással egész karika kolbászt öntöttek volt be öléskor. Az most olyan friss izü maradt, mintha ma töltötték volna. Bodagot is sütöttek, kunkalácsot a fiatal ur kedviér az asszonyok s Ferkó olyan vacsorát még nem evett, amilyen traktamentumban itt volt része.

Ő aztán befeküdt az öreg bundába s úgy hallgatta a könnyen szilajodó csarálásokat s a komoly lassan tagolt beszédeket, mintha álomban volna, egy ideális, nem is földi ember világában. De mintha nem is azon a nyelven beszélnének, amit megszokott magyarul az uriember füle.

— No te legénybogyó, — kiált egy gyerekre az öreg Nagygyörgy Ferenc, aki a pusztá életnek amolyan magától nőtt békebirája volt s széles, kemény fogu szájában csak

Kétszáz éve halt meg Bach János Sebestyén

A már-már megszokottan unottá váló évfordulók, jubileumok és emlékünnepek hosszú sorából jótékony sugárzással emelkedik ki mindaz a készülődés, amivel Európa az egyházi zene mesterének, J. S. Bachnak emlékét készül megünnepelni halála kétszázadik fordulóján.

Akinek módja és alkalmja volt az utóbbi években figyelemmel kíséreni a világ bármely részén a hangversenytermek műsorösszeállításait, az észrevehette, hogy az emberek újra felfedezték Bachot.

Művei állandóan növekvő arányban kerülnek előadásra, mindinkább kerülnek előtérbe a zenei oktatás felépítésében is — sőt a modern zeneirodalom szerzői is mindinkább az ő kimeríthetetlen forrásából merítenek utmutatást és ihletet.

Mindez igen természetes. Nem egyéb ez, mint az utat tévesztettek természetes utkeresése, nem egyéb, mint a mai kor emberének szomjas vágyódása jelenének zürzavarából a harmónia tiszta világába, a hitelenségből a hit világosságától megfényesedett világba, a hájszolt, zaklatott nyugtalanságból a teremtés örök arányosságát és rendjét sugárzó hangok birodalmába.

Bach különböző életrajzaiból tudjuk, hogy földi életfolyása semmiben sem különbözött kortársaitól. Családi élete is éppugy tele volt örömmel és bánattal, gyarapodással és súlyos veszteségekkel, mint akárki másé. Két feleségétől huszonegy gyermeke született, de ezek közül csak nyolc élte túl. Saját levelei tanúsága szerint állandó küzdelemben élt a hatóságokkal, kik a zenei élet szükségéi iránt nem viseltettek sok megértéssel és gyakran keserítették a Tamás-templom kántorának életét. Anyagi gondok sem voltak ismeretlenek előtte. Bach azonban abban volt nagy, hogy mindezek fölé tudott emelkedni. Erős hite vitte előre földi útján és az Urnak dicsőségét és nagyságát énekelte muzsikájában is. Tudta és érezte, hogy tehetsége és formáló képessége csak eszköz arra, hogy az Ur dicsőségét zengje, de egyben feladat, amit el kell végezni, bármilyen mostoha körülmények között is. Nem a földi hírnevet kereste, nem „közönség” számára komponált. Munkájának rendjét az evangélikus liturgia szabta meg, mely jelentős szerepet juttatott a zenében mind a zenekar, mind az énekkar és a szólisták számára. Így születtek kantáték, pas-

siók s a kisebb orgonaművek hosszú sora.

Kétszáz esztendő távlatából ma is bölcs nyugalommal és a hitében megbékélt és megerősödött lélek harmóniáját sugározva tekint reánk a lipcsei kántor. Reánk, akik csak dadogjuk azt, amit ő tisztán kimondott, akik csak vágyakozva törekszünk egy olyan világ felé, melyet ő Isten segítségével és Istent dicsérve épített fel és amely ma is élő, dicső nyelven szól hozzánk műveiből. (M. J.)

KELETNEMETORSZAG minden evangéliumi és katolikus templomában egyugyanazon vasárnapon olvasták föl az egyházi vezetők pásztorleveleit, melyek erélyes hangon foglalnak állást a materialista kommunizmus ellen. Az evangéliumi pásztorlevél kihangsúlyozza, hogy a keresztyénség sohasem fogadhatja el az emberiség rabszolgává tételét, mint azt a kommunizmus teszi. Senki sem lehet egyszerre jó keresztyén és kommunista.

A SKOT EGYHAZ háromszáz esztendővel ezelőtt vette be állandó istentiszteleti használatra a zoltároskönyv metrikus fordítását. Ennek évfordulóján az angolszás nyelvterület presbyteriánus egyházai Skóciában, USA-ban, Kanadában, Ausztráliában és Új-Zélandban nagy ünnepeket rendeznek.

ugy tátogva rága a szókat —, lökd le a kaffancsot a tappancsról, osztán rázz egy kis vackort.

A gyerek, a Mihályka Jónás fia, lehuzta a csizmát a lábáról és sietett fel a körtefára, amelyen nem is vadkörte termett, hanem a becses buzaváléró, amely a mezőknek egyetlen gyümölcse.

Ferkó csak hallgatta derülten s nézte a játékos parasztokat. Tetszett neki, hogy azután a nehéz és gépszertűen fárasztó munka után, amit ezek napközben végeztek, ilyen friss kedvvel mennek az élet többi éjszakájának és nappalának.

— No te kenyérgunyhó, — lökte meg Mihályka Jónás a fiát, aki még nála is tovább rágcsikálta a kolbászt —, hát iskolába kell mán menni mahónap.

— Nem lesz iskola az idén.

— Mér nem, te meztelen gida?

— Mer aszonta a Filep Andris, hogy az ü kutyájuk má megvész. De az olyan harapós kutya, hogy nem ád néki egy hetet, az mind

megmari a kutyákat a határba. De még az embereket is. Az urakat biztosan.

Jónás oldalba rugta a fiát a fiatal urra való tekintetből, de az nem értette.

— Az urakat legelőször, — mondta újra —, mert az ugy van szoktatva, hogy a nadrágot tipje. Hát a tanítót is megmari....

Ferkó nagyot kacagott és szérettel nézte a pislógó tüzfénynél a gyereket.

— Mondja csak öregem, — szólította meg Nagygyörgyöt —, hát teljes bátorságban élnek itt az emberek ezekben a kis tanyákban?

— Bizony abban, mondta az öreg s a szája egészen négyszögletűvé nyílt, ahogy komolyan bizonykodott.

— Hát mindenki becsületes?

— Mindenki itt. Még a cigány csösz is olyan egy ember, hogy a város verthájszekerényét rá lehetne bizni.

— Csak legfeljebb a kulcsát tenném zsebre, mondta közbe a majeros gazda.

Ezzel meg volt enyhítve a kérdés s Ferkó nevetett.

— Hát kitől loptak utoljára? — kérdezte egyszerűen.

Egymástól vették a szót s úgy belemelegedtek a beszédbe, hogy utoljára már egy becsületes ember se maradt a vidéken.

Ahitattal hallgatták a beszédet s maga Ferkó is elröplülni érezte civilizált érzéseit, gyermeki naivsággal helyezkedett bele az ódon korszak betyáros romantikájába.

Zugott fölöttük a kunsági szél. De már nem a nádasok suhogását hozta, hanem nagy tábla kukoricások zizegését. Minden talpalatnyi föld szilárd már és csizmataposta. Es minden rögből az új, modern élet csirái bontakoznak.

Ferkó sóhajtott és fájt a szíve a vad regényekért... a rég mult szép világért....

MAGYAR KOLLÉGIUM

A Magyar Kollégium „Bethlen Gábor gimnáziuma és elemi iskolája” leánytanfolyamával befejezte ezt az iskolaévet. Közel 200 magyar tanuló fordult meg ebben az iskolaévben intézményünkben. Életkorukat meghaladó felelősséggel készültek a gyermekek jövőjükre. Magyar-angol nyelvű bizonyítványukat az IRO igazolta, így azok érvényesek minden országban, ahol az IRO-t elismerik.

Emigrációs életünk fájdalmas sebé ifjúságunk, mert mind a mai napig nem látjuk a magyar felelősek elég szeretet-szolidaritását e feláldozott nemzedék kérdéseinek megoldásában. Annál érzékenyebben fordul azonban magyar fiatalságunk társtalanságában egyháza és hite felé és keresi istenélményében a jövő útjait. Tanulmányaiiban pedig elsőrendűt mutat, éppen idegenben, idegen nyelvi nehézségek ellenére mindenütt kitűnik magyar észjárásának nyíltságával. Ezek a mi magyar fiataljaink nem is csupán osztály-elsők, hanem legtöbbször iskolaelsők. Az emigráció sulyos-terhes körülményei között is tehát lelkiileg-szellemileg komoly értéket jelentő ifjúságunk van.

Pedig, mint mondtuk, a magyar

felelősek által végzett intézményes ifjúsági munka egyre késik és ennek hiányában sok magyar fiatal örökre elveszítettünk. Ezért olyan fájdalmas számunkra azoknak istenhozzádjá, akik Kollégiumunkban növekedtek hitben és tudásban s akiken oly nagy örömmel tapasztaltuk, hogy rövid idő alatt is hogy elmélyültek magyarságélményükben és hogy bontakozott ki bennük közösségi tudatuk.

Ezt az intézményünket is egy idegen jótevő nemzet áldozatos lelki protestánsai tartották fenn, akik a Schweizi-Magyar Társaságban szervezték meg szeretetüket. Belső szegényérzet tölt el bennünket, mikor ideiktatjuk, hogy a magyar szervek arra rendelt vezetői soha nem kérdezték meg ezt a nemzedéket, annak nevelőit, hogy miben jöhetnek segítségükre.

Ki-ki elgondolkozhat rajta: mit ér a magyar jövő jövőt hordó fiatalság nélkül? Az egyházak eddig végzett ifjúság-mentő munkássága egyre csökkenő anyagi javaik miatt már nem elegendő e kérdés megoldására. Intézményes megoldást kell keresnünk, mert e fiukért és leányokért „valaki felelős!” (u.s.)

Délamerikai protestáns élet

ÖKUMENIKUS MUNKA BRAZILIÁBAN. A brazíliai keresztyén diákszövetség ökumenikus intézetében most zárult az ott megtartott harmadik tanfolyam, melyen három héten keresztül tartottak előadásokat, különböző evangéliumi egyházak képviselői. A tanfolyam célja a főiskolások megismertetése azokkal a kérdésekkel, melyek az egyház, az iskola és a társadalom mai életében felvetődnek és szellemi előkészítésük a reájuk a keresztyén diákmunkában és a helyi gyülekezetekben váró feladatokra.

KERESZTYÉN NEVELES DELAMERIKÁBAN. A tavaly Buenos Airesben megtartott első délamerikai evangéliumi konferencia által életrehívott tanulmányi bizottság Havanában tartotta legutóbbi összejövetelét. Az értekezleten Chile, Guatemala, Kolumbia, Kuba, Mexikó, Peru és Porti Rico képviselői vettek részt. A tanácskozások középpontjában a keresztyén nevelés előmozdító és erősítő ut meghatározása állott. (O. P. D.)

Nagyszabású film-tevékenység az egyház szolgálatában

Az USA-beli lapok hasábjain mind gyakrabban találkozunk az amerikai protestáns egyházak filmgyártó tevékenységéről szóló beszámolókkal. Arról van itt szó, hogy az egyházak arra kijelölt szakembereinek vezetésével széles alapokon előre elkészített tervezet szerint évről évre egész sor rövid oktató és ismeretterjesztő film készül a különböző egyházi iskolák, főiskolák, táborkok és egyéb alkalmi összejövetelek közönsége számára. Ez a filmgyűjtemény ma már számos amerikai protestáns egyház munkájában igen fontos szerepet tölt be.

Legutóbb Philadelphában jött össze 15 protestáns felekezet számos képviselője, hogy az 1950-es munkatervet kidolgozza. A közösen kidolgozott terv szerint az egyes felekezetek által elkészített filmek természetesen valamennyi protestáns közösségnek rendelkezésre állanak. Tárnyuk szerint a legkülönbözőbb fajtájúak: különösen sok foglalkozik az ifjúságnak az egyházak életébe való tevékeny bekapcsolásával, de találunk természettudományi, néprajzi tárgyúakat is — így az egyik baptista egyház filmet készített az amerikai indiánok életéről és az egyház körükben végzett munkájáról.

Magyar Szellemi Munkaközösség

Uj Magyar Ut = Könyvsorozat = Írói körut

Nyugaton élő magyar írók, költők és tudósok, valamint az evangéliumot élő magyar értelmiség megalakította a Magyar Szellemi Munkaközösséget, melynek egyetlen célja a magyar lélek és szellem mentése.

Első kiadványként megjelentették a hontalan magyarság eddig páratlanul álló havi szemléjét az Uj Magyar Utat. Ebben az emelkedett szellemű és evangéliumi tartalmu folyóiratban felekezeti különbség nélkül sorra szólnak meg emigráns íróink és tudósaink. Fél-éves működése során az Uj Magyar Ut sok kérdést tisztázott már.

A Magyar Szellemi Munkaközösség a továbbiak során könyvsorozat kiadását készíti elő, sőt Németországban és Ausztriában írói körutat is tervez, hogy a szó közvetlenségével formálja a szellemi magyarság életét.

A nemrégiben tarott ülésükön a világban szétszóródott magyarság szervezését is elhatározták az Uj Magyar Ut folyóirat baráti köréként. Ha csak embertől van ez az indítás, akkor meg fog szünni, mint olyan sok más kezdeményezés. Ha azonban Istenből van, akkor az áldozatos magyarok segítségével népünk javára fog boldogulni.

Beküldted-e már

nyilatkozatodat havi önkéntes tehervállalásodról,
hogy Te is hozzájárulj

az Ige Ausztriában
magyarul való hirdetésének

és a

JÖJJETEK

fennmaradásának biztosításához?

Egymillió teljes biblia

A BRIT és Külföldi Biblia Társaság jelentése szerint az elmúlt 1949-es évben több mint egymillió teljes Bibliát állítottak elő, az előző évi hatszáz ezerrel szemben. A Biblia utáni vágy mindenütt erősen növekszik, s még sohasem állítottak elő Bibliákat olyan nagy számban, mint ma. Jellemző, hogy a politikailag igen mozgalmas Délkelet-Azsiában különösen keresik a Szentírást. Kínában 1949-ben ismét hárommillió Bibliát és Biblia-részt adtak ki. Ausztriából római katolikus oldalról érkezett kérelem a Társasághoz a Biblia katolikus verziójának kiadása tárgyában. A kérelmet örömmel teljesítették.

A Biblia-társaságok az elmúlt év folyamán nyolc olyan nyelvű bibliát jelentettek meg, amilyen nyelveken még Szentírás kinyomtatva nem volt. Így egy afrikai, egy amerikai, négy ázsiai és két óceániai nyelven jelent meg a teljes Szentírás.

A Szentírást eddig 1120 nyelvre fordították le. Teljes Szentírás-fordítás megjelent 191, Ujszövetség 237, egyes bibliai részek 600 nyelven.

A nép siralma, töredelme és szabadulásért esdő fohászá.

Jeremiás siralmai, 5 rész.

Emlékezzél meg Uram, mi esett rajtunk; tekintsd meg és lásd meg gyalázatunkat!

A mi örökségünk idegenekre szállt; házaink a jövevényekéi. Apátlan árvák lettünk; anyáink, mint az özvegyek. Vízünket pénzen isszuk, tüzfánkat áron kapjuk. Nyakunknál fogva hajtattunk; elfáradtunk nincsen nyugtunk.

Egyiptomnak adtunk kezet, az assziroknak, hogy jól lakjunk kenyérrel. Apátink vétkeztek; nincsenek; mi hordozzuk vétkeiket.

Szolgák uralkodnak rajtunk; nincsen, aki megszabadítson kezükből. Életünk veszélyeztetésével szerezzük kenyerünket a pusztában lévő fegyverek miatt. Bőrünk, mint a kemence, megfeketedett az éhség lázától.

Az asszonyokat meggyalázták Sionban, a szüzeket Juda városaiban. A fejedelmeket kezökkel akasztották fel; a vének orczáit nem becsülik. Az ifjak a kézimalmot hordozzák és a gyermekek a fahordásban botlanak el. A vének eltűntek a kapukból, megszűntek az ifjak énekelni.

Oda van a mi szívünk öröme, gyászra fordult a mi körtánczunk. Elestett a mi fejünk koronája, jaj most nekünk, mert vétkeztünk! Ezért lett beteg a mi szívünk, ezekért homályosodtak meg a mi szemünk. A Sion hegyéért, hogy elpusztult; rókák futkosnak azon!

Te Uram, örökké megmaradsz; a te királyi széked nemzedékről, nemzedékre. Miért feledkezel el örökre mi rólunk? Miért hagysz el minket hosszú időre?

Téris vissza Uram magadhoz és visszatérünk; ujtsd meg a mi napjainkat, mint régen. Mert bizony-bizony megvetettél minket; megharagudtál ránk felettébb!

A gyermekek vallásoktatása a szülők felelőssége

A „Christian Century“ c. amerikai lapban számol be R. N. Mould a presbyteriánus egyház ama törekvéséről, hogy a gyermekek vallásoktatását mindinkább a szülők kezébe adja. Ez részben azért vált szükségessé, mert a vasárnapi iskola látogatását sokszor nehezítette a nagy távolság és az egyes gyülekezetek szórvány-jellege. A presbyteriánus egyház zsinata tankönyveket adott ki, külön-külön a szülők és a gyermekek használatára, azután pedig folyóiratot indított gyakorlati utmutatások széles körben való terjesztésére. A nagyszabású munka gyümölcszeként 5300 presbyteriánus gyülekezetben vették ílymódon át a szülők gyermekeik vallásoktatását, sőt a siker láttán más felekezetek 1200 gyülekezte is áttért az ismertetett módszer alkalmazására.

Kétségtelen, hogy a még sokkal teljesebb szétszórtságban élő protestáns magyarság soraiban is elsősorban a szülők vállán nyugszik gyermekeiknek vallásos nevelése. Az is igaz, hogy nekünk nem állnak rendelkezésünkre az amerikai

egyházakéhoz hasonló nagy anyagi erőforrások. De éppen mert ez a helyzet, kell odaadással, hittel és buzgalommal pótolni azt, amit gyenge anyagi erőnk nem képes megcselekedni. Az ilyen foglalkozás gyümölcse volt Amerikában a felnöttek növekvő érdeklődése a Biblia iránt, sőt a családi élet megszilárdulása és elmélyülése is. Ezek a gyümölcsök pedig megteremhetnek nálunk is, mégpedig nagy „befektetések“ nélkül is.

A Gazdasági Munkaközösség tájékoztatója.

Szolgálatunk Gazdasági Osztályának tájékoztatóját a Magyar Gazdasági Munkaközösségről — tekintettel arra a nagyszámu érdeklődésre, amely az első felhívás óta a világ minden tájáról befutott — a Jöjjetek e számához mellékeljük. Azért is tesszük ezt, mert a Magyar Gazdasági Munkaközösség mindenki számára nyitva áll.

Magyar lapok szerkesztőihez

Az utóbbi időben több egyházi és nem egyházi ujság, folyóirat, Európában s a tengerentúl, vett át hosszabb-rövidebb közleményt a Jöjjetek-ből. A forrás megnevezése nélkül azonban.

Igen örvendezünk azon, ha cikkeink, közleményeink más magyar sajtóorgánumok olvasóihoz is eljutnak. Természetesnek találunk azonban, ha a sajtó nemzetközi szokásainak megfelelően ilyenkor mindig hivatkozás történik a forrásra, a Jöjjetek-re.

Szerkesztőtársainak ezirányú figyelmességét kéri és előre is köszöni a

Jöjjetek Szerkesztősége.

JÖJJETEK

Az Ausztriai Magyar Protestáns Lelki-gondozó Szolgálat hivatalos lapja
Kiadóhivatal: Bregenz, Belruptstraße 8
Druck von Felizian Rauch, Innsbruck.

Für den Inhalt verantwortlich:
Dr. Harsányi András